

DOMIN SVET

LETNIK 42

V LJUBLJANI, 15. SEPTEMBRA 1929

ŠTEVILKA 7

LOVIS CORINTH: ABUNDANTIA (1915)

USÁHLO VRELO

IVAN PREGELJ

6. V operi

Sobotnega dne pred prvo adventno nedeljo je bil Zornik v operi. Ni je redno obiskoval, včasih pa je zahrepenel z bolno slo, da bi se z glasbo opojil, ki se ni znal z alkoholom ne telesno živčno ne duševno omamljati, ker se spričo svojega rahlega zdravja ni smel. Z bridkim podsmehom je včasih sam govoril in sodil o tej svoji posebnosti kakor o nekakšnem svojem »atavizmu«. Prav podobno nujno, podedovano, kakor se je izražal, je »segal po svojem najljubšem opojilu«, po Wagnerju. Igro o »letečem Holandcu«, ki so jo tisti večer igrali v Ljubljani, je imel dotlej že dvakrat: z Dunaja v akademskih letih kot prvo opersko svojo predstavo sploh, poslej pa še iz Gradca. Dunaj in Gradec sta bila dolga leta za njim; pa je bil vendar ohranil

v izrazito živem spominu vtise, ki jih je bil doživel pri prvem in pri drugem gledanju. Mimo tega, da se je neprestano zavedal, kako se ga ni dojmila poslej nobena ne glasbeno odrska ne besedno teatarska umetnina jače, je poznal celó, kakor da je šele pred tedni doživel, kar slučajnostne in močno neznatne okoliščine, v katerih je bil pri uprizoritvah navzočen. Mogel je ob tem opoživljati v sebi vse svoje tedanje občutje in živo obujati davno ugasli nastroj. Pristni impresionalno prvotni doživljaj se mu je bil v letih pokrile z rahlim nadihom, nekakšno duhovno patino, da je nehote svoje doživetje doživljal v spominih bolj in več kot osebno, mu prisojal neki globlji in usodnejši pomen. Uprizoritev v dunajski dvorni operi je imel z galerijskega stojišča. Videti ni bilo ne mnogo ne jasno, pa je užil igro drugače. Stal je utesnjen med množico nekakih glasbo-ljubov, samih mladih, afektiranih ljudi. Vsak drugi je imel klavirski izvleček s seboj. Ne da bi bil nevljuden ali celó nevzgojén, je mogel Zornik gledati preko ramena napeto stanovski plavolaski pred seboj v glaske in partituro. Po tem, kako je dekle obračalo liste, je našel, ne da bi se kaj hudo trudil, kako je brati glasbeno besedilo. V globeli nizko pred njim je šumel orkester. Zornik je strmel zadivljeno. Z ušesi je lovil zamahujoči vihar kipečih sozvočij z odra, z očmi pa se je isti čas lovil za mrtvimi znaki teh viharjev in glasovnih slapov. Bil je z vsemi živci in vsem čuvstvom sredi v orgijah harmoničnega toka, pa je mogel kakor s kompasom ob partituri proučevati, kam in kako ženó valovi in ruje struja. Če je le za trenutek dvignil oči z berila na oder, že je bila igra požrla strahotno naglo po dve in tri liste besedila. Zornik je nehote občudoval plavolasko, kako so ji igrali prsti, kako je kar drhtela, da bi pisemsko zajela do zadnje natankosti igro v svojem besedilu. Slišal jo je celó nekaj krati, kako je zdaj pa zdaj vzkliknila v čudni sreči in sli. Ti vzkliki so ga strašno dramili, zavidal jih je dekletu. Umel jih še po dolgih letih ni; le